

Działania Performatywne i Filmowe

Omówienie przykładów współczesnych działań performatywnych

mgr Izabela Sitarska

Poznań 2023

Performance (z ang. „przedstawienie”, „wykonanie”, „spektakl”) – sytuacja artystyczna, której przedmiotem i podmiotem jest obecność artysty w określonym kontekście czasu, przestrzeni i własnych ograniczeń.

Artysta występujący przed publicznością jest zarówno twórcą, jak i materią sztuki. Elementem performansu może być właściwie każdy przedmiot, pojęcie, obiekt lub temat wskazany czy zasugerowany przez artystę w trakcie wystąpienia, a nawet ciało artysty.

Performance jest występem artysty przed publicznością będącą niemym świadkiem. Performance nie jest jednak przedstawieniem teatralnym. W teatrze wydarzenia odgrywają zawodowi aktorzy wg scenariusza napisanego przez dramaturga. W performance artysta nie jest odtwórcą, ale twórcą. Performer staje się organizatorem zbiorowej wyobraźni.

Czym jest wykład performatywny eng. „performance lecture”?

Gatunek performance z korzeniami w sztuce konceptualnej.

Występujący od lat 60. jako podgatunek performansu, performance lecture lub wykład performatywny ma swoje korzenie w performansie i sztuce konceptualnej lat 60. balansuje na pograniczu sztuki i nauki.

Przestrzeń wykładowa staje się przestrzenią wykonania, łączącą inne dyscypliny.

To rodzaj prezentacji wykraczający poza akademicką formułę wykładu. Artyści (nie tylko wizualni czy performatywni) wykorzystują wykład, aby przekształcić go w przestrzeń performatywną, która łączy aspekty dramatu oraz dyscyplin wizualnych i innych dyscyplin medialnych.

Hybryda zapożyczająca z różnych dziedzin sztuki.

Jej hybrydowa natura często wyraża się w zapożyczonych elementach takich jak opowiadanie historii, środki masowego przekazu, internet, reklamy, slogany, obrazy i technologia.

Działa na wielu poziomach – zestawiając i kontrastując.

Wykład performatywny w najlepszym wydaniu ma różnorodne funkcje i elementy działające na wielu poziomach. Techniki reklamy i propagandy lub bardziej proste wykłady i slajdy edukacyjne są wykorzystywane do badania relacji między obrazem, a tekstem lub między konsensusem, a faktami lub kontrastującymi ideami, narracjami.

Kwestionuje podziały na widownię/wykonawcę/widza i bawi się interakcją

Podczas występu można badać relacje percepcji i rozumienia, publiczności i performerów oraz idee performansu.

Wykład performatywny daje częściowy pomysł, który musisz zrealizować, stawia przed tobą wyzwanie oceny jego prawdziwości, twojej prawdy i prawdy wykonawców i jak każdy dobry teatr może sprawić, że będziesz aktywowany i inny niż na początku.

Ta międzygatunkowa forma wywodzi się od eksperymentalnych poetów i performerów.

Bawi się większą liczbą pytań i odpowiedzi oraz ma tendencję do krytykowania wszelkiego rodzaju rzeczy.

John Cage i jego praca „Lecture on Nothing” (zdjęcie poniżej) miała wczesny wpływ na ten gatunek, można ją uznać za sztukę performance, poezję lub pewnego rodzaju muzykę. Robert Wilson wystawił wersję teatralną około 2012 roku. Sam Cage wygłosił wykład około 1949 roku.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

This lecture was printed in Incontri Musicali, August 1959. There are four measures in each line and twelve lines in each unit of the rhythmic structure. There are forty-eight such units, each having forty-eight measures. The whole is divided into five large parts, in the proportion 7, 6, 14, 14, 7. The forty-eight measures of each unit are likewise so divided. The text is printed in four columns to facilitate a rhythmic reading. Each line is to be read across the page from left to right, not down the columns in sequence. This should not be done in an artificial manner (which might result from an attempt to be too strictly faithful to the position of the words on the page), but with the rubato which one uses in everyday speech.

LECTURE ON NOTHING

I am here , and there is nothing to say .
If among you are
those who wish to get somewhere , let them leave at
any moment . What we re-quire is
silence ; but what silence requires
is that I go on talking .
Give any one thought
a push : it falls down easily .
; but the pusher and the pushed pro-duce that enter-
tainment called a dis-cussion .
Shall we have one later ?
Or , we could simply de-cide not to have a dis-
cussion . What ever you like . But
now there are silences and the
words make help make the
silences .
I have nothing to say
and I am saying it and that is
poetry as I need it .
This space of time is organized
We need not fear these silences, —

fot. 1 John Cage „Lecture on Nothing”

Vivian Caccuri

Brazylijska artystka Vivian Caccuri bada fizyczny, społeczno-polityczny i duchowy wpływ dźwięku, zwłaszcza niechcianych lub podrzędnych.

„Komary też płaczą” eng. „Mosquitoes Also Cry” Arsenale, Teatro Alle Tese, Biennale Wenecja 2018

Ilustrowany wykład Caccuri Mosquitos Also Cry (2018) jest inspirowany komarem i jego związkiem z ludzkością. Komary brzęczą do siebie jako wezwanie miłosne, ale ich brzęczenie w uszach ludzi, kiedyś zrozumiane, teraz jest znienawidzone. Caccuri proponuje majaczące sposoby na ponowne związanie się z tymi owadami.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

fot. 2 Vivian Caccuri „Mosquitoes Also Cry”

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Invernomuto

Simone Bertuzzi i Simone Trabucchi współpracują pod szyldem Invernomuto od 2003 roku. Choć ich praca koncentruje się przede wszystkim na ruchomym obrazie i dźwięku, w swojej praktyce włączają także rzeźbę, performance i działalność wydawniczą.

Invernomuto bada to, co pozostało z subkultur, poruszając się po różnych mediach.

„Black Med: Chapter IV. Listening session”, Arsenale, Teatro Alle Tese, Biennale Wenecja 2019

Morze Śródziemne, niegdyś rozumiane jako płynny podmiot sprzyjający tworzeniu sieci i wymianie, jest obecnie miejscem kryzysu humanitarnego i gorącego sporu geopolitycznego.

Podzielone na różne rozdziały odsłuchy Black Med opierają się na DJ secie wspieranym serią wyświetlanych slajdów, zawierających teksty teoretyczne i historie nawiązujące do utworów muzycznych, pogrupowane według elegijnych tematów. Sesje badają różne podróże ruchu dźwięku, dotykając takich tematów, jak alternatywne zastosowania technologii, migracje i peryferie międzygatunkowe.

Z okazji Spotkań o sztuce na Biennale Arte 2019, Invernomuto prezentuje czwarty rozdział Black Med, który rozszerza ich badania wokół dźwiękowego przekraczania Morza Śródziemnego w kierunku wschodnich tras, obejmując objazd w rejonie Zatoki Perskiej. W tej sesji zgłębią różne idee futuryzmu i podejmą nieoczekiwane trajektorie między Europą a Bliskim Wschodem, próbując zdekonstruować starsze tropy orientalistycznego spojrzenia.

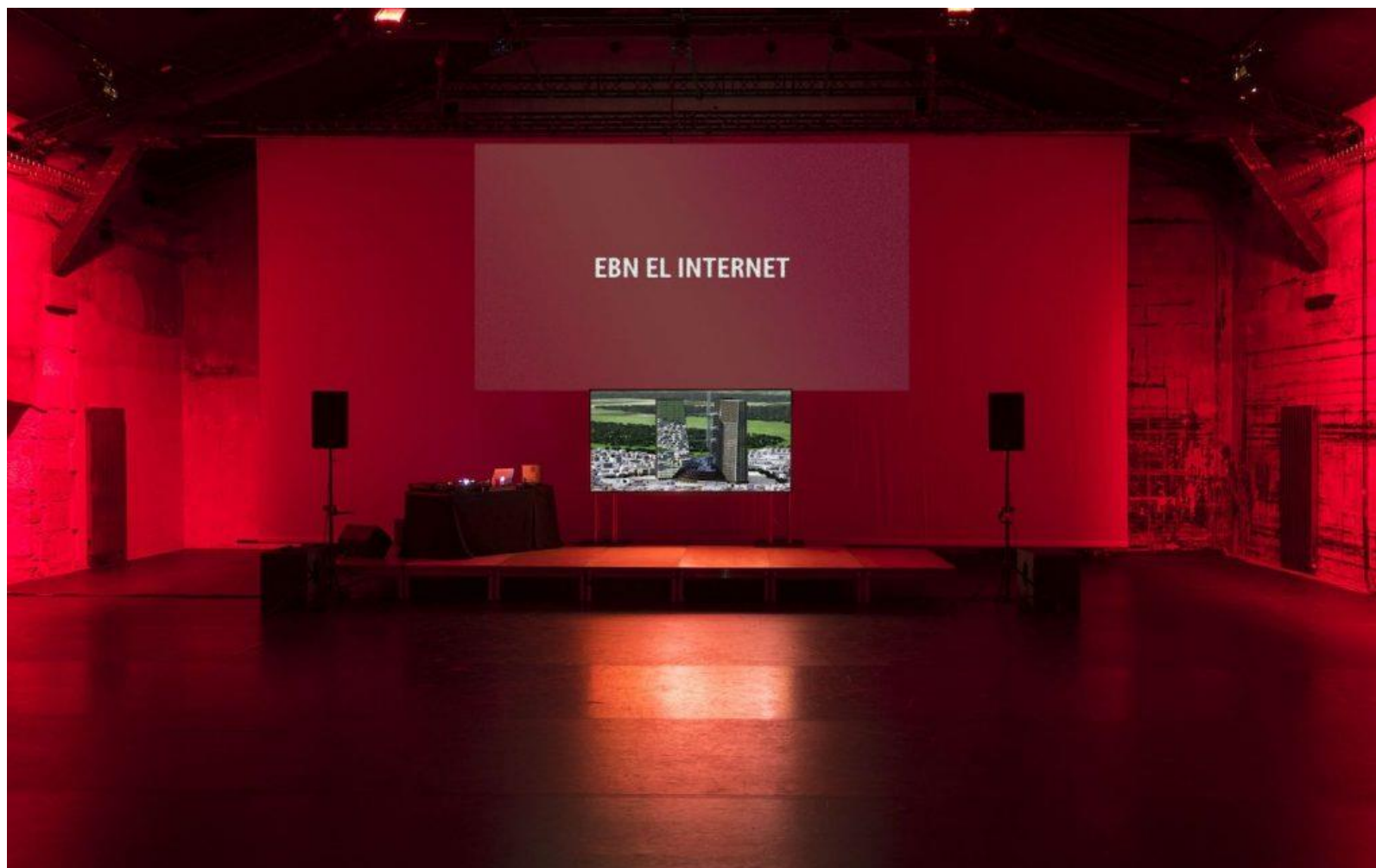

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

fot. 3 Invernomo „Black Med: Chapter IV. Listening session”

BO ZHENG

Bo Zheng zajmuje się sztuką zaangażowaną społecznie i ekologicznie. Bada przeszłość i wyobraża sobie przyszłość z perspektywy zmarginalizowanych społeczności i zmarginalizowanych roślin. Uczy się kultywować mądrość ekologiczną dla Dobrego Antropocenu.

„Plant Sex Workshop”, Arsenale, Teatro Alle Tese, Biennale Wenecja 2019

Opis od artysty: „Nie, nie będziemy rozmawiać o tym, jak rośliny uprawiają seks (możesz przeczytać Darwina). Tak, będziemy rozmawiać o tym, jak rośliny mogą uprawiać z nami seks. Nie mów mi, że to śmieszne. Udowodnię ci, dlaczego lepiej uprawiać seks z roślinami, niż je zabijać i jeść! Podczas tych praktycznych warsztatów przyjrzymy się:

1. Jakie inne gatunki na Ziemi uprawiają seks z roślinami;
2. Dlaczego japońscy artyści w XIX wieku myśleli tylko o seksie między zwierzętami a ludźmi;
3. Jak możesz praktykować mędrców naszego Wydarzenia Masowego Wymierania Antropofobów – Donna J. Haraway i Anna L. Tsing – głoszących o prostym akcie przyjemności?”

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

fot. 4 Bo Zheng „Plant

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

BOYCHILD

boychild (USA) swoją praktykę artystyczną opiera na ruchu, twórczość artystki opiera się na improwizacji jako sposobie przetrwania i budowania świata w liminalnej, performatywnej przestrzeni, gdzie stawanie się spotyka się z reprezentacją. Nieugięta w stosunku do instynktownego doświadczenia występów wizualnych na żywo, przedstawia argumenty za tym, jak ruch formy może komunikować to, co pozostaje nieprzeniknione za pomocą obrazów i języka.

„Untitled Hand Dance”, Arsenale, Teatro Alle Tese, Biennale Wenecja 2019

Ruchy rąk boychild to zapisy, przesiewające kompozycje z zawartymi momentami świata. Ukryta w dłoniach aluwialna transkrypcja zasięgu i uścisku. Ostatnie przebłyski ekspresji ciała, pieszczoty i dotyku. Chwyt dotykowy. Stanowcze porzucenie, efemeryczna zdrada. Atmosfera wiadomości.

fot. 5 BOYCHILD „Untitled Hand Dance”

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

VICTORIA SIN (SIN WAI KIN)

Victoria Sin (Kanada/Wielka Brytania) jest artystką wykorzystującą fikcję spekulatywną w performansie, ruchomym obrazie, pisaniu i druku, aby przerwać normatywne procesy pożądania, identyfikacji i uprzedmiotowienia. Opierając się na bliskich osobistych spotkaniach patrzenia i pragnienia, jej prace przedstawiają mocno skonstruowane narracje fantasy na temat często niepokojącego doświadczenia fizyczności w ciele społecznym.

„A View From Elsewhere”, Hayward Gallery at Southbank Centre, Londyn 2018

Spektakl performatywny przedstawia serię narracji, od osobistych po naukowe, czerpiąc z badań nad ucieleśnieniem poprzez synchronizację ust, patologizację queerowego zachowania w teorii ewolucji oraz historię dobrowolnego poświęcenia się w próbie połączenia się z innym. Zorganizowane w trzech aktach, te narracje tworzą mocno skonstruowaną fantazję na temat często niepokojącego doświadczenia fizyczności w ciele społecznym.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

fot. 6 SIN WAI KIN „A View From Elsewhere”

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

ANNE IMHOF

„Faust”, Pawilon Niemiecki, Biennale Wenecja 2018

Ten cielesny spektakl to analiza relacji władzy i podporządkowania. Wszystko to doprawiono krytyką późnego kapitalizmu, który w ludzkim ciele zobaczył towar. Ciało jako kapitał. Ciało do wymiany, przemiany, czasem - eliminacji. Prezentacja unikalnego połączenia żywej sztuki, instalacji, dźwięku, malarstwa i rzeźby.

Jej dzieło przekształciło „Fausta” Goethego w industrialną, polityczną i uwspółcześnioną operę. Potężne i niepokojące instalacje, które stawiają palące pytania, dotyczące naszych czasów. Wnętrze jest przestronne, puste, pełne światła. Wszystkie ruchy wywołują dźwięki odbijające się echem. Nie zrobiono niczego, by ukryć architekturę i zmniejszyć jej siłę uderzenia. Z podłogi wyrasta szklana platforma, dzieląc przestrzeń bez zmieniania jej surowej formy. Performerzy poruszają się wokół swobodnie, a dźwiękowiec Charles Poulet błąka się razem z nimi. W rękach trzyma iPada, na którym tworzy dźwięki — podąża za artystami i dostosowuje muzykę do ich ruchów. Może być powolna, klasyczna, dramatyczna, skoczna, nerwowa lub hałaśliwa. Każdy dźwięk jest skomponowany specjalnie do danego typu głosu, tak jak każdy rytm łączy się ściśle z każdym gestem. Niektórzy tańczą sami, inni w parach. Nie ma tu żadnej choreografii i zasad, a jedynie zbiór akcji, do których dochodzi na podstawie okoliczności.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

fot. 7 Anne Imhof „Faust”

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

fot. 8 Anne Imhof „Faust”

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Lina Lapelytė, Vaiva Grainytė, Rugilė Barzdžiukaitė

„Sun & Sea (Marina)”, Pawilon Litewski, Biennale Wenecja 2019

Wyobraź sobie plażę – ty na niej, albo lepiej: oglądanie z góry – palące słońce, krem przeciwsłoneczny, jasne kostiumy kąpielowe, spocone dłonie i nogi. Zmęczone kończyny leżały leniwie na mozaice ręczników. Wyobraź sobie od czasu do czasu pisk dzieci, śmiech, dźwięk furgonetki z lodami w oddali. Muzyczny rytm fal na przyboju, kojący dźwięk (na tej konkretnej plaży, nie gdzie indziej). Szelest plastikowych toreb wirujących w powietrzu. Ich ciche pływające, podobne do meduz, pod wodą. Huk wulkanu, samolotu lub łodzi motorowej. Potem chór pieśni: pieśni codziennych, pieśni o zmartwieniach i nudzie, pieśni prawie o niczym. A pod nimi: powolne skrzypienie wyczerpanej Ziemi: westchnienie.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

fot. 9 Lina Lapelytė, Vaiva Grainytė, Rugilė Barzdžiukaite „Sun & Sea (Marina)”